

Bedrijf en Biodiversiteit

Voorbeeld Biodiversiteitsplan Berend Boersema, gemengd bedrijf te Boerendam

Sterk vee

Maatregelen om de robuustheid en duurzaamheid van mijn vee te vergroten zijn:

- Binnen het ras selecteren op het beter verteren van ruwvoer, waardoor gras van verschillende kwaliteiten goed in melk wordt omgezet. Ik fok hierdoor vee wat aan mijn productieomstandigheden is aangepast.
- Sperma van verschillende stieren gebruiken voor inseminatie, waardoor genetische diversiteit gehandhaafd blijft, wat belangrijk is voor de lange termijn.
- Ook gebruik ik b.v. Montbeliarde of Blaarkop om mijn HF koeien mee te insemineren. De kruislingen vertonen daardoor de goede eigenschappen van beide rassen (wat betreft melk, bespiering en vruchtbaarheid). Ik bespaar hierdoor o.a. op dierenartskosten.
- Ik minimaliseer het gebruik van antibiotica om mijn koeien meer natuurlijke weerstand te laten krijgen. Gras van natuurland helpt hierbij, vanwege de extra vezels, mineralen en medicinale planten.
- Vooral jongvee en droge (niet melkende) koeien hebben baat bij het natuurgas.

Gezonde planten

Maatregelen die mijn gewas meer weerstand geven tegen ziekten en plagen:

Grasland

- Selectie van grasmengsels met een hoge resistentie tegen kroonroest, wintervastheid en een hoge(?) productie. Ik let daarbij goed op welk mengsel het beste bij mijn grondsoort past. Ik maak zo optimaal gebruik van de bestaande genetische variatie in rassen. Verder probeer ik grasland zo min mogelijk te vernieuwen, want ouder grasland is beter bestand tegen natte en koude perioden.
- Door iets later te maaien is het gras wat structuurrijker en minder eiwitrijk. Hierdoor benut het vee de mineralen beter. Het vee geeft dan minder scherpe mest wat weer goed is voor de graszode en ook voor het bodemleven dat ook de gewasontwikkeling ondersteunt.

Akkerbouw

- Door een ruimere vruchtwisseling, waarbij gras in rotatie is opgenomen, geef ik de bodem meer herstel mogelijkheden. Dat betekent een betere bodemstructuur en een vermindering van de ziekte- en plaagdruk.
- Met een lage basisbemesting en gericht bijmesten (bijv. met behulp van monstername) voorkom ik overbodige uitspoeling. De gewassen zijn daardoor minder stikstofrijk wat ze minder kwetsbaar maakt voor aantasting door ziekten en plagen.
- Het gebruik van ziekte- en plaagresistente rassen vermindert de inzet van chemische bestrijdingsmiddelen.
- Door meerdere rassen van één gewas te telen op het bedrijf rem ik de ontwikkeling van ziekten en plagen af.
- Van hoog salderende teelten selecteer ik waar het kan, eigen zaaizaad/pootgoed voor gezond/resistent uitgangsmateriaal.
- Natuurlijke bestrijdingsmiddelen gebruik ik waar mogelijk; daartoe volg ik www.genoeg.net met tips over welke middelen toepasbaar zijn in welke gewassen.
- Ik neem altijd waar in het gewas of chemische bestrijding noodzakelijk is (geleide bestrijding). Daarmee beperk ik het aantal bespuitingen.
- Voor ontsmetting van de bodem tegen aaltjes gebruik ik Afrikaantjes als tussenteelt. Dit kan o.a. bij aardbeien, rabarber, fruitteelt.

Levende bodem

Maatregelen die een goed functionerende bodem bevorderen zijn:

Bodemstructuur

- Met machines op het land als de bodem voldoende draagkracht heeft. Als ik dat niet doe, verpest ik langdurig de bodemstructuur en daarmee de activiteit van het bodemleven. Bij een geringe draagkracht van de bodem gebruik ik daarom een lage bandenspanning. Zo mogelijk zet ik minder zware machines in. Als in het voorjaar de draagkracht van de grond gering is gebruik ik een sleepslangstelsel voor het toedienen van de drijfmest.
- Toepassen van vaste mest of compost. Hiermee voed ik mede het bodemleven dat met haar activiteit de gewasontwikkeling en bodemstructuur verzorgt.
- In het algemeen minder diep ploegen (20 cm) en in sommige teelten een niet-kerende grondbewerking doen. Hierdoor blijft de gelaagdheid zoveel mogelijk behouden, waardoor het bodemleven zich optimaal kan instellen op mineralisatie, humusvorming en ziektevering.

Organisch stof (OS)

- Groenbemesters inzaaien en onderploegen, waarbij ik rekening houd met eventuele volggewassen en ook met aaltjesproblemen door deze groenbemester. De groenbemesters zorgen in interactie met het bodemleven, voor het vasthouden van de mineralen en verhoging van OS.
- Om het OS gehalte van de bodem te verhogen gebruik ik strorrijke mest, compost of champost.
- Maaisel uit berm en slootkant composteren of onderploegen op bouwland helpt ook om OS te verhogen en geeft tevens een nuttige rol aan de biodiversiteit rond de beteelde grond.
- Gras-klaverweiden benut ik om minder stikstof te hoeven geven. Ook wordt hiermee de weerbaarheid van de bodem tegen sommige schimmelziekten vergroot. Ook vergroot ik zo de variatie aan kruiden in de wei, waar (indirect) natuurlijke vijanden van profiteren.

Onkruid

- Ik maak een vals zaaibed of gebruik een wiedeeg voor mechanische onkruidbestrijding.

Ministerie van VROM →

staat voor ruimte, wonen, milieu en rijksgebouwen. Beleid maken, uitvoeren en handhaven.

Nederland is klein. Denk groot.

Natuurlijke omgeving

De maatregelen die bij natuurlijke omgeving zijn genoemd, zijn ook functioneel voor mijn bedrijfsvoering of minimaliseren negatieve effecten op natuurlijke vijanden van plagen.

Nuttige beesten

- Zwaluwen in of bij stallen laten nestelen (open stal), die grote aantallen vliegen wegvangen bij het vee. De dieren zijn daardoor rustiger en kunnen beter presteren.
- Roofvliegen uitzetten in (varkens)stal voorkomt inzet van chemische bestrijding.
- Een torenvalkkast in de boomgaard tegen muizen die het op de wortels van de bomen hebben voorzien. Uilenkasten op het bedrijf tegen de muizen op het erf. Daardoor hoef ik geen uiterst giftige bestrijdingsmiddelen in te zetten.

Natuurlijke vijanden

- Aanleg van houtwal, haag, struweel, singel of akkerrand waar natuurlijke vijanden kunnen overwinteren, zich kunnen verspreiden en zo plagen in het gewas of de boomgaard kunnen aanpakken.
- In de akkerrand zaai ik kruiden in die het hele jaar door bloeien en daardoor nectar en stuifmeel of alternatieve prooien leveren ten gunste van de ontwikkeling van natuurlijke vijanden. Kijk hiervoor op www.kvlt.be/kvlt/projecten/bioBestrijders/biotopen.htm
- Ik probeer met mijn burens deze 'ecologische infrastructuur' in ons gebied zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen. In overleg met de gemeente, waterschap en terreinbeheerders zoeken we versterking van onze activiteiten op gebiedsniveau, waarbij zij ook een bijdrage leveren.
- Gebruik van kantdoppen, driftarme doppen of sleepdoek om drift zo veel mogelijk tegen te gaan. Daarmee spaar ik ook natuurlijke vijanden en bestuivers.
- Ook probeer ik zo veel mogelijk bestrijdingsmiddelen te gebruiken die minder schadelijk zijn voor natuurlijke vijanden. Kijk hiervoor op www.milieumeetlat.nl.

